HebrewBooks.org ©Moznaim Publishers. No commercial use allowed.

בזמן שהן סתומין ולא בזמן שהן מפורשין ת"ל [1]קרבנו בקרבנו הוא יוצא [א]ואינו יוצא בקרבן אביו יכול לא יצא במעות שהפריש (א) אפי' מן הקלה על הקלה מן החמורה על החמורה אבל יוצא בקרבן שהפריש לעצמו מן הקלה על החמורה מן החמורה על הקלה ת"ל [2]קרבנו על חטאתו עד שיהא קרבנו לשום חטאו (ב) יכול לא יצא בבהמה שהפריש לעצמו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה א] אפי' מן הקלה על החמורה או מן החמורה על הקלה שכן אם הפריש בהמה על החלב והביא על הדם או על הדם והביא על החלב [ב]שהרי לא מעל ולא כיפר אבל יוצא במעות שהפריש לעצמו מן הקלה לקלה ומן החמורה לחמורה מן החמורה לקלה ומן הקלה לחמורה שכן אם הפריש לעצמו מעות ב] מן החלב והביא על הדם על הדם והביא על החלב [ג]שהרי מעל וכיפר ת"ל על חטאתו [ד]עד שיהא קרבנו לשם חטאו קתני מיהת בהמה מאי לאו אפי' בעלת מום לא תמימה אבל בעלת מום מאי כסתומה דמיא מאי איריא דקתני מעות שהפריש אביו ליתני בעלת מום הכי נמי דלמאי חזיא לדמי דמי היינו מעות: **מתני'** נזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפר ר"ע אומר [ה]אפילו נשחטה עליה אחת מכל הבהמות אינו יכול להפר בד"א בתגלחת הטהרה אבל בתגלחת הטומאה יפר שהוא יכול לומר אי אפשי באשה מנוולת רבי ([א]מאיר) אומר אף בתגלחת הטהרה יפר שהוא יכול לומר אי אפשי באשה מגלחת: **גמ'** מתני' דלא כר' אליעזר דאי ר"א [ב]האמר תגלחת מעכבת וכיון דלא גילחה אסירה בחמרא וכיון דאית לה ניוול מצי מיפר [ג](ובהא פליגי)

תנא

בזמן שהן סתומין. כדתנן בשילהי מתני': **ת"ל.** ואם כבש יביא קרבנו בקרבנו יוצא כו'. ואית דדרשי ליה מקרבנו קמא: **מן הקלה על הקלה.** משבועת העדות לשבועת הפקדון או לשבועת ביטוי: **מן החמורה על החמורה.** מחלב לדם מחייבי מיתות לחייבי כריתות בשוגג: **שכן אם הפריש בהמה על החלב.** שאכל בשוגג והביאה על הדם שאכל בשוגג: **שהרי לא מעל.** לפי שהוא קדושת הגוף ואי אפשר לו להוציאה לחולין לפיכך לא כיפר וכדאמרי' בפרק א][בתרא] דכריתות[ד] דכיון דלא מצי מעייל כפורי נמי לא מכפר: ב] **שהרי מעל וכפר.** דכיון דלקח בהן חטאת אחר שלא הופרש לשמן הוה ליה כמפיק להו לחולין ומעל וכיון דמעל בו אמרי' וכפר דהוא קרבן מעליא: **ת"ל.** וכפר עליו הכהן ג] על חטאתו דלעולם לא כפר עד שיהא קרבנו לשום חטאו שאע"פ שמעל לא כיפר ג] שהרי מעל במעות. כל דבר שיוצא לחולין אית ביה מעילה והואיל דאית ביה מעילה כיפר: **קתני מיהת בהמה.** שהרי אין אדם מגלח על בהמת אביו מאי טעמא לאו משום דכמפורשת דמיא מאי לאו אפי' בעלת מום: **מאי איריא דתני.** אבל יוצא במעות שהפריש כו': **מתני' באשה מנוולת.** שאינה שותה יין: **גמ' דאי** ר"א. כיון דתגלחת מעכבתה שלא לשתות יין כדאמרינן בפרק ג' מינין (לקמן דף מו.) ואחר ישתה הנזיר יין ה) אחר מעשים כולן דברי ר"א הילכך כיון דלא גילחה אסורה ביין והוה לה ניוול כדכתיב (זכריה ט) ותירוש ינובב בתולות הילכך מצי מפר אע"פ שנזרקו עליה כל הדמים:

ולתנא

שהרי לא מעל. בשוגג אם שגג והקריב קרבן[1] על הדם קרבן של חלב דאכתי בקדושתייהו קאי כיון דבהמה קדושה קדושת הגוף ולא נפק לחולין בהכי כיון[2] שלא נהנה ממנה לא כיפר במזיד דלא עשה כלום שאינו יכול להתכפר בקרבן של דם[3] כלל ד] לא מעל אם עשה ו) (בו) בשוגג הואיל ואינו מוציאו מרשות הקדש אלא מהקדש זה להקדש אחר ומתוך שלא מעל לא כיפר והכי מפרש ליה בפרק בתרא דכריתות (דף כז:) ואחרי[4] שאנו רואין בשוגג דלא ז) כיפר דין הוא כשנתכוון לעקר חטאת חלב ולעשות[5] חטאת דם דלא כיפר ה]: **על חטאתו.** וכפר[6] הכהן על חטאתו בכבשה דיחיד כתיב אלמא דבמזיד אינו יכול לשנות אפי' במעות וכן תניא בתוספתא דכריתות [פ"ד] הפריש מעות לחטאת חלב והביאום על חטאת דם לחטאת דם והביאום לחטאת חלב בשוגג מעל לפיכך כיפר במזיד לא מעל לפיכך לא כיפר [אלמא] במזיד אף במעות לא כיפר וכ"ש בהמה דלא מצי משנה ו] ולפי' זו התוספתא משמע דנסיבא קרא אחרינא על חטאתו ולא פסוק ראשון שדרש כבר: ז] ה"ג שהרי מעל וכפר שהמעות אין בהם קדושת הגוף ויוצאין מקדושתן בקל וכשמשנה אותו לקרבן אחר נפקי המעות לחולין והרי הן חולין ביד מוכר הבהמה דאי לא נפקא לחולין לא מעל ולכך נמי כפר בשוגג ולכך במזיד נמי נימא דכפר הואיל ושייך בהו שנוי ח] בשוגג אמר ומעל וכיפר ולא במזיד ומיהו אי לא הוה ילפי' [קרא ה"א] מזיד וכפר[7] אע"ג שדרשנו ט] וכפר על חטאתו עד שיהא קרבנו לשם חטאתו תרתי שמעינן מיניה כדאמרינן בעלמא (גיטין דף נג.) אתם ולא שותפין אתם ולא אפוטרופסים אתם ולא התורם את שאינו שלו וכולהון דרשינן מחד אתם: **קתני מיהא.** לעיל דאינו מגלח על בהמת אביו מאי לאו אפילו בעלת מום אלמא כמפורשין דמיין דאי כסתומין לגלח כמו על מעות סתומין ומדמי הילכתא דה"ה לענין אותה ההלכה נתקבלה[8] דמעות סתומין יפלו לנדבה נימא דוקא מעות ולא בהמה ואפילו בעלת מום וליכא למידחי דהא דקתני לעיל דאינו מגלח על בהמת אביו היינו במפורשין דאם כן היכי מסיק אבל יוצא במעות אביו שהרי מגלח על מעות אביו והא אין מגלח אלא על מעות סתומין של אביו כדקתני בהדיא במתניתין (לקמן דף ל.): **לא** תמימים. עליהם אינו מגלח דהויא כמפורשים: **נזרק** עליה אחד מן הדמים. כגון שגמרה נזירות בטהרה והביאה קרבנות נזירות טהרה שהן ג' בהמות כבשה לחטאת וכבש לעולה ואיל לשלמים וזרק עליה אחד מן הדמים חטאת או עולה או שלמים אינו יכול להפר נדרה לענין שלא תצטרך לגלח ולהביא שאר קרבנות לפי שאין כאן עוד עינוי נפש דביין מותרת ואי משום שצריכה לגלח ח) ומטו עליה אשה מתגלחת אפשר לה בפאה נכרית הכי מפרש בגמרא אבל אי לא נזרק הדם עדיין לאסורה [ביין] מיקרי שפיר עינוי נפש אע"ג דלא מיתסרא אלא שעתא פורתא: **רבי** עקיבא אומר אפילו נשחט. ולא נזרק הדם אינו יכול להפר בגמרא מפרש משום הפסד קדשים ומסיק בגמרא כשנשחטה החטאת שאם יפר לה נמצאת בהמה זו תלך לבית השריפה שהיא אינה צריכה לחטאת וגם לא יוכל לזרוק דמה לשם שלמים דחטאת שלא לשמה פסולה יש להסתפק אם היפר לה אם מופר או שמא יש כח ביד חכמים לעקור דבר מן התורה בשב ואל תעשה: **בד"א.** שאינו יכול להפר אחר שנזרק אחד מן הדמים בתגלחת טהרה כדפי' שגמרה נזירות בטהרה אבל בתגלחת טומאה כגון שנטמאת בנזירותה והביאה קרבנותיה בטומאה[9] אע"פ שנזרקו דמים יכול להפר מפני שאפשר לומר לה אי אפשי באשה מנוולת כלומר שהיא צריכה למנות מעתה נזירות טהרה ותאסר ביין ויש כאן עינוי נפש וה"נ בגמרא מלינו לשון ניוול סר"ל עינוי וקשה לישנא (דעינוי) דאי אפשי דהוי ליה למימר משום עינוי וי"ל דקאי אדר"ע דקאמר שנשחטה[10] אחת מן הבהמות אינו יכול להפר מפני שאפשר י] [לבוא] להפסד קדשים אע"ג דאסורה ביין עד שישחטו שאר הבהמות ויזרוק דמן ויש כאן ענוי נפש פורתא אינו יכול להפר בשביל ההוא פורתא בשביל הפסד קדשים אבל בתגלחת דטומאה דאיכא עינוי נפש גדול שסותרת ובעי למימני נזירות אחרת [מודה] שיכול לומר לה אי אפשי [בעינוי] גדול א"נ משום דר"מ קאמר האי לישנא אי איפשי קאמר ת"ק נמי אי אפשי: ה"ג אי אפשי באשה מגלחת. שצריכה לגלח בסוף נזירות טהרה כדכתיב בהדיא ולת"ק אפשר בפאה נכרית הכי מפרש בגמרא: **תגלחת** מעכבת. מלשתות ביין: וכיון דאי לא גילחה אסורה ואית לה ניוול. פי' לער עינוי נפש שצריכה להיות מעונה מן היין עד שתגלח מצי מיפר בעבור ההיא שעתא פורתא דאסירה ביין:

משום

מסורת הש"ס

א) [ס"א ל"ג וכן בתוס' פ"ג ליתא], ב) לקמן דף מז., ג) ס"א ל"ג, ד) [דף כז:], ה) [במדבר ו], ו) צ"ל כן, ז) גי' א"מ דלא מעל, ח) נ"א ונמאסת,

◆

נוסחת הריב"ן

א] קמא: ב] (שהרי מעל וכיפר) ליתא בכ"י: ג] מחטאתו:

◆

הגהות הב"ח

(א) גמ' במעות שהפריש אביו אפילו מן הקלה: (ב) שם קרבנו לשום חטאתו יכול לא יצא בבהמה שהפריש לעצמו אפילו מן הקלה על הקלה או מן החמורה על החמורה או מן הקלה:

◆

הגהות מהר"ב רנשבורג

א] גמ' או מן החמורה על החמורה אפי'. תיבת אפי' נמחק מכאן ומקומו בתר שהפריש לעצמו: ב] שם לעצמו מעות מן. תיבת מן נמחק ונ"ב על: ג] רש"י ד"ה ת"ל וכפר וכו' שהרי מעל וכו' עד סופו. נ"ב על שהרי מעל וכו' עד סופו זה נמחק לענ"ד: ד] תוס' ד"ה שהרי וכו' בקרבן של דם כלל. נ"ב כאן הס"ד ואח"כ מה"ד הגה"ה לא מעל. א"מ: ה] בא"ד ולעשות חטאת דם דלא כיפר. נ"ב כאן שייך היה מדקדק הר"ס הנאמר לעיל דף כז ע"ב בד"ה שהרי: ו] ד"ה על חטאתו וכו' ולפירוש זו התוספתא. נ"ב לפירוש אלו התוס'. כן כתב חכם אחד על דברי תוס' אלו. א"מ: ז] ד"ה ה"ג שהרי מעל וכפר. נמחק ה"ג ונ"ב הגה"ה כצ"ל. א"מ: ח] בא"ד הואיל ושייך בהו שני קמ"ל כצ"ל לענ"ד: ט] בא"ד אע"ג שדרשנו וכפר. תי' וכפר נמחק. ונ"ב כבר. א"מ יעויין: י] ד"ה בד"א וכו' אינו יכול להפר מפני שאפשר לבוא להפסד. תיבת שאפשר לבוא והלמ"ד מן להפסד נמחק:

◆

הגהות התוספות

1. תיבת קרבן נמחק. 2. נדל"ל והכי כיון. 3. צ"ל בקרבן של דם כלל. 4. צ"ל דאחרי. 5. צ"ל ולעשותו. 6. צ"ל וכיפר עליו. 7. צ"ל מזיד נמי כיפר ואע"ג. 8. צ"ל דנתקבלה. 9. צ"ל קרבנות טומאה. 10. צ"ל משנשחטה.

עין משפט נר מצוה

מה א (מיי' פ"ה מהל' פסולי מוקדשין הל"ח) [מיי' פ"ג מהל' שגגות הל' ג]:

מו ב מיי' פט"ו מהל' פסולי המוקדשין הל' ו ופ"ד מהל' מעילה הל"ה:

מז ג ד מיי' פ"ד מהל' מעילה הל"ה [ע"ש בכ"מ]:

מח ה מיי' פ"ד מהל' נזירות הל' יז:

◆

תורה אור השלם

1. וְאִם כֶּבֶשׂ יָבִיא קָרְבָּנוֹ לְחַטָּאת נְקֵבָה תְמִימָה יְבִיאֶנָּה: ויקרא ד לב

2. אוֹ הוֹדַע אֵלָיו חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא וְהֵבִיא קָרְבָּנוֹ שְׂעִירַת עִזִּים תְּמִימָה נְקֵבָה עַל חַטָּאתוֹ אֲשֶׁר חָטָא: ויקרא ד כח

◆

מוסף רש"י

בזמן שהן סתומין. שלא פירש אלו לקנות חטאת ואלו לקנות עולה (כריתות כז:). **שהרי מעל.** שהוציא מעות הקדש לחולין, דשינו לדבר אחר (שם).

◆

פי' הרא"ש

ת"ל על חטאתו דכתיב קרבנו על חטאתו בפ' שעירה כתיב והביא קרבנו שעירת עזים על חטאתו: לא מעל ולא כיפר לא מעל בעושה כן בשוגג דאין מעילה אלא במשנה מרשות הקדש לרשות הדיוט בשוגג. והכא מהקדש להקדש קא משני ולא מעל הלכך לא כפר דלא יצא הקרבן מחזקתו. וכיון דבשוגג לא כפר דין הוא נמי במתכוין לעקור חטאת חלב ולעשותו חטאת דם דלא כיפר: שהרי מעל וכיפר. שהמעות אין בהם קדושת הגוף כשנתנן בהם לצורך קרבן אחר יצאו לחולין הילכך כיפר: תלמוד לומר על חטאתו [בשעירת עזים] לא כתיב אלא חד זימנא על חטאתו. אבל גבי כשבה כתי' יביא קרבנו לחטאת. וכתיב בסוף הפרשה וכפר עליו הכהן על חטאתו: קתני מיהת בהמה. שהרי אין אדם מגלח על בהמת אביו: [מתני'] נזרק עליה אחד מן הדמים אינו יכול להפר שלאחר זריקת אחד מהדמים היא מותרת ביין וליטמא למתים וליכא תו עינוי נפש הלכך לא מצי מפר. ור"ע סבר שאפי' שנשחט ולא נזרק אינו יכול להפר ומפרש בגמ' משום הפסד קדשים מ"מ אם הפיר מופר. ומי' משמע אינו יכול להפר דר"ע כמו אינו יכול להפר דת"ק. ותימה הוא דאם נטמאת שהביא קרבן טומאה: בד"א בתגלחת טהרה. דהוי סוף נזירותה אבל תגלחת טומאה יפר. שצריכה לחזור ולמנות נזי' טהרה: ויכול לומר אי אפשי באשה מנוולת. פי' מעונה ומנועה משתיית יין: ור"מ אומר דאף בתגלחת הטהרה יפר משום דגלוח לאשה נוול ויפר כדי שלא תצטרך להתגולל בגלות. ונ"ל דאפי' נזרק [עליה] כל הדמים מיפר כל זמן שלא גלחה: